

Vad har hänt?

JULEN HAR I POLITISKT AVSEENDE varit osedvanligt lugn. Därtill gynnad av mild väderlek, en lättad för alla som ha dåliga värme- och bostadsförhållanden. Och det blir allt flera, ty arbetslöshetens siffror torna upp sig.

FRÄLSNINGARMÉN HAR FÖR TREDJE GÅNGEN i höst firat sitt 50-årsjubileum med bländande regi och utstyrelse. Landets konung och regering assisterade till och med denna gång varvar följde till kommandören i frälsningsarmén blev kommandör av Vasorden. Skillnaden mellan förr och nu kan ej tydligare markeras. William Booth och hans troskämpar voro föraktade och förföljda, ja, nästan hållna för otillräkneliga när de med sina metoder började omsätta sitt sociala program: att först tillgodose de primitiva livsbehoven hos samhällets elända, innan man sökte nå dem med några andliga värden.

Frälsningsarmén har förvisso ej övergivit sin slumverksamhet, men vad vill den nu uppe på samhällets höjder? Ropa till samling i korsets tecken mot den röda sovjetjärnan, för Svenska Dagbladet. Vi bekväma till Frälsningsarmén går in för denna föreklade politiska inställning. Men Frälsningsarmén kan kanske funnit, att det väntar den ett betydligt svårare arbetsfält: att bringa andliga värden till maktens och rikedomens representanter, att lota kamelen genom nålsögat.

I SAMBAND MED JUBILEET har general Higgins meddelat att en stiftelse inrättas till vilken Frälsningsarméns högste chef överlämnat den aktiemajoritet han innehaft i Frälsningsarméns förlagsaktiebolag som Iger Frälsningsarméns tillgodohavande i Sverige. En segditen fråga har härmed ordnats.

EN ALLVÄRLIG VADJAN att Sverige måtte bli en drivande kraft för avrustningen har riktats till regeringen från Svenska ekumeniska nämnden. De svenska delegaterna måste vid nästa konferens med all makt kräva faktisk minskning av alla staters rustningar. Regeringen besvarade framställningen tacksamt och välvilligt.

AMERIKAS STACKARS MILJONÄRER har krisen gått hårt ut över. Särskilt de förmögna familjerna måste inskränka sin tjänarstab ända till hälften, ja, låta dem arbeta endast för kost och logi. Över fyrahundra dollarmiljonärer ha förlorat sina förmögenheter. Stackars Hoovers förmögenhet t. ex. ligger för örrvarande under fem miljoner dollar. Han måste nog borsta sina skor själv.

DEN ATTIOTVÅRIGE GENERAL LITZMANN har gjort sin tjänst — att hindra Clara Zetkin att ännu en gång bli ålderspresident i tyska riksdagen — och avsat sig sitt riksdagsmandat. Blir det nya år han säkerligen ännu en gång till förlögande. Och har national-socialisterna inte till dess försönat sig med Hindenburg får väl denne ännu en gång höra vad han förburit.

ROOSEVELT OCH HOOVER har haft resultatlösa överläggningar om åtgärder i krigssekuldrågan, men båda svär sig fria från skulden till det bristande samarbetet. Ingenting kan sålunda ske förrän presidentbytet ägt rum. Vården får väl i värsta fall gå under.

Beckovahlén

Om skolans inre arbete.

Skolsakkunnige från hösten 1931 överlämnade strax före jul sitt betänkande till sin nye chef, eklestiasikminister Engberg. Deras förslag gäller *realskolan* och *gymnasiet*, examensskolorna alltså, och handlar om det *inre arbetet*. På denna livsviktiga punkt måste organisationsplanen från 1927 samt 1928 års läroverksstadga kompletteras.

Kanske kan det som detta betänkande åsyftar betraktas som ett stort »Vad är det?» till läroverksstadgans första paragraf under rubriken »Om allmänna grundförhållanden för undervisningen. Den börjar så här: Vid undervisningen skall i första hand tilläggas, att den harmoniska utvecklingen av lärjungarnas anlag och förmågenheter icke må stå tillbaka för inhemmandet av minneskunskaper. Att förvandra det blodiga hänet i denna sats till utgångspunkt för verklighet förde ha varit dessa sakkunniges uppgift.

Att döma av det referat, som genom T. T. tillställts pressen i avvaktan på att betänkandet kommer i tryck, ha också sakkunnige med friskt mod gått in på väsentligheter: för det första *lättande av arbetsbördan*, genom nedskärning av kursur, minskning av skrivningarnas antal, minskning av de flesta ämnens timantal, minskning av hemläsorna till högst fyra (!) på högskolastadiet och genomförande av läxfri måndag på nederstadiet och

halvt läxfri på högskolastadiet (borde det dock icke varit tvärtom?).

Detta är alltså nedskärningslinjen, som man radikalt gått in för. Den har ju emellertid alltid den faran med sig, att det som kvarstår sedan lärostoffet minskats blir skeltarriat och därigenom än mer osmältbart, ointressant, tröttsamt och snart förflyktigt. Men det är tydligen att sakkunnige velat undgå detta och i stället gå in på positivt väg. Man menar att bredd och fördjupning skall ges i vissa områden inom ett ämne, med förbigående av andra, som lätt nog senare kunna upparbetas, om man har kommit in i metoden för inträngande i ett ämne. Och skall »själverksamhet och självstudier» ej bli ett talesätt, måste det finnas tid för ingående i detaljer, med mindre nöjer sig icke barn och ungdom. Sakkunnige ha också dragit ut konsekvensen härav ända in i examen. Det heter nämligen, att förhöret skall ske på *de områden* inom de sista årens kursur, som man särskilt sýsatsat med. Har alltså examen i detta betänkande icke försälagits borttagen, så har dock meningens tydligen varit att låta den ändra karaktär: från ett utlåtande, av svaga punkter, av vad den förhöret icke vet, till ett framliggande av vad man tillgodogjort sig, har intresse för, skaffat sig kunskaper (Forts. å sid. 4.)

Sven Stål:

Vad menas med en nationalscen?

Rent katekismsågt frågat »En nationalteater. Vad är det? Ännu har ingen av de direktörer som fungerat sedan teaterns startande vid Nybroplan kommit underfund med vad denna fråga bör besvaras med.

Strindberg anses opasbar så till vida att det påstås att publiken inte vill höra talas om honom. Strindbergs högtidsgäld tyvärr är fjol med en lättare fransk komedi och de övriga svenska dramatiska verkens nästan fullständigt. De ha intet berättigande och när äntigen ledningen tvingas att välja ett skåde spel ur högen blir det antingen av Hjalmar Bergman eller Siewerts, detta ämne kunnas försvaras och så ett salongsarrangerat proletärflytcke av Värnlund till nedsatta parkettpriser, detta anses folkligt och ädelt. Men alla de andra skribenterna? Men avfärdar dem? Valter Moberg har skrivit en hel del verkligt spelbara saker, Brita von Horn likaledes och diverse anonyma skribenter. Jag har varit i tillfälle att genomläsa bland annat en triologi av en Stockholmsjurist, vilken enligt mitt förmenande var ytterst spelbar och värd uppmuntran — och det finnes massor av unga och gamla dramatiker — att jag inte i en hast nämner dem vid namn betyder inte att jag underskattar dem. Jag är övertygad om att deras manuskript blivit slina på vand-

ringar till och från teaterkanstier — där få eller ingen läst deras alster, alldeles som man runt jularna kan hitta årets dekorationer och recensentexemplar ouppklurna i antikvariaten. Hur bedömnings sker och huru teaterpjäserna läses, det vete endast vår herre — och knappast han.

En nationalteater skall spegla vår egen kulturella utveckling.

En Nationalscen, antingen den är helgdag åt musiken eller det talade ordet, borde försä och främst inrikta sig på att hålla jämna steg med landets egen utveckling och framförallt vid sidan av sin egen dramatik spegla granntändernas kulturliv genom att uppljura deras bästa pjäser. Det skulle uteslutande vara privat-scenerna förunnat att sines emellan dela upp de verkligt utländska — jag menar de franska, engelska, tyska och italienska skådespelen.

Av Strindbergs samlade dramer och kammarspel ligger där ännu ett anseeligt antal som är fullständigt okända av den stora allmänheten och fullkomligt obekanta för de herr regissörer och aktörer. En gång, medan scenkonstern låg i sin aning, skrev August Strindberg (Forts. å sid. 4.)

Trettio tusen vandrare.

Käthe Kollwitz: I vandrargruppen.

— Ja, det här ser ut som ett blockhus. Det gör det verkligen. I halvmörkret kan man till en början knappast se vilka människor, som befolkade det stora rummet, men så småningom framträder deras gestalter, tjuggum baruhavade män, lätt församlade på träbänkarna runt stugväggen. På väggarna hänger deras mössor och extreplagg och framför brasan i den öppna spisen ligger tvått på tork. Över elden står en gryta på fotter, där man kokar fläsk till middag.

Det är ett litet vandrargårdsbörge, till en början provisoriskt upplättat på Gripenbergs gård i norra Småland, en vanlig smålandsstuga på ett rum och litet kök, vid namn Gullaryd. Efter den gamla änkans, dess sista invånarens död, blev stugan ledig för de allt talrikare förbi-passerande män, som går sina långa kosor från Skåne till Norrland på jakt efter arbete, i tyst väntan på arbete eller ibland bara för att utifrån, utan stort hopp om bättre tider. Och nu är härbörget sedan några år i all anspråkslöshet en fast institution.

Just nu till jul och nyårshelg är det flera besökare än vanligt i Gullaryd, men efter 14 dagar går de vidare. Det är många yrken, landsändar och åldrar representerade, men det övervägande antalet är män i mognare ålder, många hårt slitna av vedermödorna i detta underliga liv på sidan om det normala samhället. De som man träffar här är noga med att inte förblandas med bättre tidens sorgfria vandrare till yrket.

— Vi gjorde en resa i somras, säger

man, att resa låter litet bättre än att lufsa. Men erfarenheterna blir i många stycken de samma.

Här har emellertid utformats en samhälle, som säkert är ganska ovanlig. Det går för det första inte en att råka i gruff med varandra, alltid finns det någon som övervakar och ingriper medlande.

Syssaåttningarna för hemmets bestånd är vidare uppdelade kamraterna emellan och de flesta är oavlågligen sysse-satta med vedbränning och byggnads, vattuhämning, matlagning. En man sitter hela tiden nedböjd och skalar potatis utan att säga ett ord. Ett par rakar sig omsorgsfullt, tiden måste ju utnyttjas. Känslan av gemensamt ansvar för stugan skiner igenom i den goda ordningen inom- och utomhus, från det halmtäckta köksgolvet, som tjänar som liggläsa om närtarna, till den lilla boden där man förvarar sina tillhörigheter.

Det här är ha haft arbete någon tid har under årens lopp tillfört det gemensamma lögret värdefulla gödelar, såsom stora grytor för matlagning och tvätt. En bäck flyter förbi stugkuten och ved ställs till förlögande av markägaren, så att det är bekvämt och bra på alla sätt, som mannen från Eksjö uttrycker sig. Särskilt värdefullt med möjligheterna att tvätta upp sina kläder — det är inte lätt att undgå ohyran när man är ute.

— Det här är nu bara en liten del av de trettio tusen man som går utefter väggarna, fortsätter stockholmarens, som talade om blockhuset och sålter fram en pall att sitta på. Men han blir avbruten av kamraten, en blek och mager man med kallmarbyggnad, som ser allt i svart.

— Hundratusen, med dem som går i städerna, säger han.

Och så kommer samtalet in på detta aldrig sludebatterade ämne, hur man skall komma in i arbetet igen. Beredskapsarbeten, försörj det? Såna som vi är ändå för gamla. Enda utvägen vore förkortat arbetslid — sex eller fyra timmars arbetadag — och då finge de som har arbete låta sig nöja med sänkta löner.

Nu måste det dock sägas att resenärerna vid Gullaryd håller modet uppe på ett beundransvärt sätt och inte tillåter förtvilit att gå över sina gränser. Spänningen i att var dock skaffa sig det nödvändiga för livets uppehälle blir ju också en slags utlev. Men hur tydligt framträder inte i en sådan krets av människor det vanvetiga i en ordning, som mitt i en värld av överflöd tvingas så många att utifrån ett armod jämförbart med våra fattiga förfäder, samtidigt som det överallt finnes uppgifter, väntande på människor som kan utföra dem.

C. H.

Förgävs?

Annie Furuholms minnen.
av Ellen Hagen.

Finns det frackar på Island?
och andra frågor

Av Estrid Falberg-Brekkan.

Om jordbrukets löneavtal.

Ett genmäle av Kerstin Hed besvaras av Elisabeth Tamm.

Kräkboet i fågelsträmman.

Av Devinez.

Prenumerera på TIDEVARVET för 1933!

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:

Carla Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Trievälsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: Eva Andén.
Norrländsgatan 19.
Tel. 75 75, 75 78
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskär, Bouppteckningar och testaments, tvistvårdningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

TANDLÄKARE

Med. kand. OLOF BORG.
Mottagning: vardagar kl 1-1/2. Mån-
- och Fredagar 6-7. Kostnadsfri
rådgivning. Moderata priser. Sö-
- Eriksgatan 1, 2 tr. (hörnet av Torsg.).
Tel. V. 357 90.

Maja Groth,
Slymsnögatan 571
Tel. O. 6708, O. 67 40.
Mottagning enligt överenskommelse.

Liliesjöbs
Parfumeri och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM
Butiker:
Fridhögsgatan 16 — Tel. Kh. 50 82.
Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.
55 85.
Sveavägen 109 — Tel. V. 170 23.
Adressförteckningar — Häftningslägg-
- Maggordar — Bräckband — Sa-
- nitets- och Förbandsartiklar — Kato-
- loger gratis.

Alma Axelssons FÖRLÖSNINGSHEM
LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och värdt.
Tel. 778 24.

Klockerbörsens
Begravningsbyrå
Skepparg. 39, (67) 36. N. (20) 60 98.
Filiater: Sö Paulsg. 15. Sö. (40) 30 87.
Agneg. 40. Kh. (5) 35 28.
Efter affärstid Sö. (40) 42 40.

Eldbegängelsen
är den bästa formen för förvandlingen
av de avlidnas stoff. Upplysningar om
eldbegängelsen lämnas i
Svenska Eldbegängelseföreningens
(S. E. F.) Stockholmsavdelningens byrå,
Sveavägen 15, 2 tr. (hiss). Tel. N. 22 50.
Vardagar kl. 9-4, lördagar 10-2.
Medlemsavgiften i föreningen är en gång
för alla: för medlemmar i Svenska Eld-
begängelseföreningens byrå, Kr. 3,-
för i annan begravningskassa inskrivna
Kr. 5,- samt för andra Kr. 10,-
Föreningens tidskrift utgives Kr. 2.30 pr år
(hitta nr)
Medlemskap i Sv. Eldbegängelseföreningens
rikskassan behåver de efterlevande från
kostnader och består med den dödes
begravnning. Låsa premier.

Advokaten, Jur. Kand.
Majken Billjer
Regementsg. 8 (vid Morasbron).
Tel. 18 59 och 18 54.
MALMO
Familjerättsliga ärenden, Bouppteckningar,
arvs- och testamentsärenden samt övriga
juridiska uppdrag. Skriftliga förfrågningar
besvaras omedelbart.

Den 7 Jan. 1933.

Förgäves?

År 1932 har gått! Man skulle nästan kunna tro att det var förgäves. Även om verkningarna kanske en dag uppenbara sig, gör det likväl att det vilar ett tungt mörker över början av 1933. Icke endast för allt ohylligt och skamligt som hänt under det gångna året, icke minst i vårt land med både den finansiella och den politiska kraschen och bankrutten för de främsta namnen i denna värld. Utan detta, att allt synes förgäves! Att all obehärlighet, allt bedrägeri uppenbaras och den lagliga rättvisan visserligen tillämpas, men fast det visar sig så uppenbart och med fruktansvärd tydlighet att bedrägeri och obehärlighet icke i längden utgåra klokskap, att de icke äro medlen för en framgångsrik politik, icke tecken på produktiv intelligens — ändå kunna människorna inte reagera i känsla och hjärtan.

Det hade varit den enda ljusstrålen i allt mörker, om det blivit möjligheten till en bättre tid. Vad hjälper det om en regering mer eller mindre ramlar eller några direktörer mer eller mindre komma fast. Det måste ske en inre omvälvning i människornas sinnen. Endast den skulle förändra världen. Det har icke skett! 1932 var ett dystert och hopplöst år. Det enda slaget — eller om man vill kalla det — sensationen följde på den andra. Men inte, som om det angick var och en ibland oss, som om det krävde vår insats, vår heder, vår förnyelse. Utan: hr den och den har gjort det och det! Och — det finns inga pengar! —

Så har 1933 ingått — utan arbete och utan frösvilja. Med nöd, allvar och ansvar! Och med det ofrånkomliga kravet på människorna!

PROGRAM VID Svenska Kvinnors Vänsterförbunds Centralstyrelsemöte

- i Stockholm, söndagen den 8 jan. 1933.
- Kl. 10 f. m. Stadseentliga förhandlingar.
- Förslag angående S. K. V:s anslutning till Svenska Kvinnors Nationalförh.
- Kl. 11. Arbetslöshetsfrågan. Inledare: E. d. statsrådet S. Larsson. Diskussion.
- Kl. 12.30. Gemensam lunch å Årsta. Giff kvinnas nationalitet. Redogörelse av ordf.
- Giff kvinnas ställning inom förvärfsvet. Inledare: fröken Karin Carstedt. Diskussion.
- Fyllmaktier för äkta makar vid riksdagsmannaval. Inledare: fru Ellen Hagen. Diskussion. Val.
- Kl. 6 e. m. Mötet avslutas.

Om jordbrukets löneavtal.

Ett genmäle.

På ledarplats i Tidevarvet för den 10 dec. står under rubriken »Jordbrukets löneavtal» följande passus på slutet: »De (jordbrukarna) äro allt för väl skyddade för att kunna reda sig själva, skrika, så snart svårigheter inträffa och oförmögna att känna och utöva några plikter mot andra.»

Man vägrar tro att dessa ord äro skrivna av en akademiskt bildad personlighet och tidning, som åtminstone ger sig ut för att vara en förkämp för samhälls-rättvisa och samhällslycka. Man tror sig i stället höra röst av en musnös och stöglig lågan från herr och fru Stockholmssvensson, som nyligen varit och begäpat de kungliga på Dramaten för 33 kr. biljetten, supit och ätit sig glada och nöjda på en restaurang och följaktligen bli grånstöt irriterade vid påminnelser om, att det finns ett hottenkitt i samhället, en hop okultiverade bönder, som är fräcka nog att följa andra närings exempel, nämligen att bevakas sina rättigheter, ej bli skyldigheter, i detta samhälle som de dock låta och få vara med om att undermåla.

Är nu detta sant, att svenska jordbrukare är skyddade? Nej! Andä sedan staden på 1700-talet var våra hemmas stödsök och skänkte till koloskor att bruka, har industrin varit statens skötebarn. Här ropas på fullhett, men låtsas aldrig om, att svensk industry sedan lång tid tillbaka varit och är omgårdad av höga tullskydd (som maskinköparens jordbruket bland andra får betala) medan en billig och konsekvent fördrat från jordbrukarhåll är en tillfällig dämpning mot varor som genom utländsk dumping kastas in över landet, och varar över nog produceras här till låga pris av en hel folkklass, betraktas nära nog som landsförräderi. Och skall det kallas för skydd, när, som i näst föreg. nr av Tidevarvet påtalas, taxeringsämnderna taxerats upp våra hemman änna högre, alltså lägga under skatt värden som icke finnes? Staten bör överta jorden, sagdes det ofta. Var så godt! Den ännu strämmas ingen. Sämre än nu kan det ej bli. Få äro för övrigt de som äga den jord de bruka. Men åtminstone här, i Koppbergs län, söker staden bli av med den jord den redan har. Förmodligen har den nog av förutbringande företag ända. Och bonden är en säker och lojal skattebetalare, så länge han har en häst för plögen, en ko i häst.

Jag ålskar dig, du förtäpande, avhånade klass, som är min egen, du enkla bonden, bunden vid arbetet med jord och djur som vid ett och, utan semester i hela ditt liv, utan råd och tid att känna dig som en människa, ofta för sliten och slöt att ta vara på dina egna mänskliga rättigheter. Och jag här, hatar och föraktar denna samhällsbyggnad, byggd över de förtöst och hårt arbetandes vända och hat, utåt lysande av bildnings- och penningglöd, inuti ett drivhus för valveddernas och överkultervergens frukter, försnällningar, brott och obehärlighet, dessa mästelverk, vars evigt välfortjänta halbtalstärk är den Kreutzerska skojarubbubblan!

I en tid som denna, då staten tingas att hålla sin hand över onda och goda, verkar det något egendomligt, att höra det gamla föraktade budet om sätthjälp riktas just mot jordbrukarna. Det är ej hjälpt, utan rättvisas som begäres. Ingen folkklass har fått lita till egen hjälp som just jordbrukarna. En stadsbo har ingen aning om t. ex. det arbete och de ekonomiska uppoffringar som presterats runt om i vårt lands spridda bygdar enbart för att ge några ledningar och ernä något för andra nutidsmänningar så själlivligt, nödvändigt och bärgat som elektriskt ljus; och visst icke alla kunna skaffa sig denna och andra bekvämligheter, så lätta att nå för de stora samhällens folk. Mången är förord utviten bondhustru får ännu bära allt västen till djur- och hushåll.

Det är kanske orätt att yttra någon

Svar till Kerstin Hed.

Såsom förf. till den av fru Hed angripna ledaren i Tidevarvet nr 48 av 1932 om jordbrukets löneavtal får jag härmed i kortbet besvara inlägget. Jag är ingen stadsbo, tyvarr är heller akademiskt bildad, har icke varit på Dramaten för 33 kr. biljetten, ej heller supit och ätit mig glad på restauranger, ej okunnig om att det finns jordbrukare och bland dem bönder. Ty jag är själv jordbrukare sedan snart 30 år tillbaka och mina praktiska huvudintressen ha varit jordtråga och politik.

Vad jag i ovannämnda ledare sagt, är att det var övundöst av arbetsgivarna att säga upp löneavtalet, ty lönerna vid jordbruket stå lågt bland löner, och det är icke på lönerna det beror, att jordbruket nu inte kan bära sig. Det beror dels på den allmänna depressionen, dels på skuldsättning m. m. Jag står vid att kalla ett sådant handlingsätt bristande social ansvars känsla. Likaså står jag vid att jordbrukarna själva äro omöjliga, när det gäller jordpolitik. Det är osant att först taxera upp jorden och uttaga oskäligt höga skatter och sedan bestuta om s. k. stödåtgärder åt jordbruket, som inte äro något annat än ett politiskt schackdrag från partiernas sida, och vilka nu börja visa sin orimlighet. Men jordbrukarna finna sig och tro.

Jordfrågan måste lösas med allvar och från grunden. Men för min del tror jag inte, detta sker genom att shafas samhället utan genömt ett strävsamt, kanske till synes hopplöst arbete för den jord man älskar.

Föreläst den 3 januari 1933.
Elisabeth Tamm.

förmodan ifråga om avtalsuppsägelsen, för den som ej känner förhållandena på storgodsens. Lönerna borde ej få bli lägre — men här gäller den ekonomiska lagen, att företaget som ej bära sig, betala sina ledda arbetare dåligt, sina ägare icke alls.

Kanske är detta blott ett led i den avveckling av manuell arbetskraft som fortgår inom jordbruket. Fabriker och bruk få ej sälja sin trämassa, sitt järn o. s. v. till antagliga priser, alltså inskränka de driften och sysselsätta sina arbetare eller ersätta dem med maskiner. Detta är ungefär vad som kommer att ske också vid jordbruket och med samma rätt. Allt rationaliseras mer och mer, jord utlaggas till betesmark, en maskin kommer att utvärta vad 6-7 man gjorde förtid och göra det billigare. Och så är kretsängens färdig, samhället påbörjas en ny stad av arbetslösa. Allt en följd av de privilegierade klassernas kortsynta politik, som visserligen kan kanna broderkap för andra länders folk, men ej för sitt eget.

Påståendet, att just jordbrukshelkonen är oförmögna att känna och utöva några plikter mot andra, skall jag ej yttra mig om. Men det är dock en onsenlig skara storstadsborn, som i synnerhet under krigsårens finga hälsa och lugn i svenska jordbrukarhem.

I städerna äro dörrarna låsta, på landet icke. När jag hämnat ser någon av vägaras unga arbetslösa stiga inom dörren och delar med av vår enkla kost, som i bygdernas bondhustrur alltid gjort och alltid komma att göra, skall jag minnas Tidevarvets vackra dom.

Hedemora i dec. 1932.
Kerstin Hed.

Från danska riksdagen.

Det danska avröstningsförslaget blev före jul alerat avslaget i Landstinget. Venstre tillade det oförsvartat. De konservativa förklarade att partiet inte önskade förhållna, varerför förslaget skickades till utskottet. För jag hoppas att den kamot emot Landstinget, som regeringen bebadat inte måtte utbeffa.

Förslaget, som egentligen borde kallas *nedrustningsförslag*, är långt från revolutionärt. I ekonomiskt avseende skulle dess genomförande betyda en besparing på en 15-18 miljoner. Viktigare är dock att den obligatoriska värnplikten enligt förslaget skulle avskaffas — med vissa begränsningar — samt förbud införas mot privata bevapnade kärer.

Nå, det är inte stora utsikter att förslaget snart blir upplöjtt till lag. Skulle det otroliga ske att det antages i riksdagens båda kammrar skickes det sedan ut på folkomröstning.

De kvinnliga riksdagsmedlemmarna kan inte glädja sig åt någon större uppmärksamhet från sina manliga kollegers sida. För en tid sedan t. ex. behandlades ett lagförslag om exminerade sjukstolstörer. De fyra stora partierna hade givit ordförandeskapet åt kvinnorna. *Dagens* gav i Folketinget skrev Politiken över referatet, varav man kunde sluta sig till att nästan alla salens platser stod tomma. De kvinnliga riksdagsledamöternas ide är i detta fall jämförligt med kommunisternas. När de två nya kommunistiska medlemmarna av Folketinget för en tid sedan vid mindretalst fick ordet i finanslagdebatten, talade de för så gott som tomt hus. K. T. J.

Där språkförbristningen överlistas.

Fröken S. Zamenhof, yngsta dotter till den polske läkaren, och omstridde språkmannen Ludvig Zamenhof, esperantos skapare, har gjort ett besök i Stockholm på väg från Gävle, där hon lett esperantokurser för ett par hundra intresserade av olika åldrar och yrken. Fröken Zamenhof berättar under ett kort samtal med Tidevarvet bl. a. som ett exempel på världsspråkarets förmåga att utjämna oligheter, att det i en hennes elevgrupper fanns fem barn från en folkskola tillsammans med sin egen lärare, — alla som lärjungar.

I fröken Zamenhofs eget land är mötesättningar av allvarigare slag än som betingas av olika rang i en skola. Just i hörnet mellan Tyskland, Tjeckoslovakiet och Polen, där folkblandningen och språkmötesättningara kulminerar, är esperanto mycket omtyckt. Man talar det härdes utan att behöva deklarerar en nationalitet.

Självt är fröken Zamenhof jurist men ägnar sig mest åt världsspråkpropaganda. Hon har genom en kuraledarförmedling i Holland, som förestås av den för svenska esperantister välfärdige herr Che blivit skickad hit för att tillmötesgå den önskan om kurser som funnits bl. a. i Gävle. Och på klingande esperanto, benäget tolkat för Tidevarvets medarbetare av rektor Sam Jansson, slutar fröken Zamenhof med ett vänligt ödmöde om Sverige och svenskarerna. —

Fogelstadförbundets Stockholmreks samlas möndagen den 9 jan. 1933 kl. 1/2 8 i Kvinnliga kontoristföreningens lokal, Brunkebergstorg 15.
Talare: Ebba Holgersson.
Te å kr. 1.—

Lucks kaffe special

SÖDERMANLANDS ENSKILDA BANK
DEPOSITIONS. KAPITAL- & SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta.
Solidarisk Bank. Grundad 1863.

Till
Vete-Kallen's
kafferum
kommer nu från
Kungsgatan 55
Stockholm. Tel. N. (20) 84 05

Människor och öden.

Annie Furuhielms minnen.

Brokig är min härstamning, säger Annie Furuhielm när hon börjar berätta sina minnen i den vackra, rikt illustrerade volym, som utkommit på Holger Schildts förlag. "Min far föddes i Finland, min mor i Sverige, min mormor i Calcutta, min mormorsmor dog i Heidelberg, min morfar blev arkebuserad i Kanada som delaktig i feniska upproret, min yngsta faster fann sin grav vid Stilla havets kust och hennes yngste bror på andra sidan Ochotska havet, i min mormors äldror flöt skotskt kungablood, det de Fraser-of-Fairfieldska vapnet hade sex kungakronor fördäde i fyra fält och det Campbellska hade den stolta devisen Follow me. Den krigiska elanen sprödde en gång i tiden skräck, då säckpipblåsarna i de skotska högländarna spelade upp the Campbells a-coming."

Kan det givas större förutsättningar för att bli en förgrundsgestalt som Annie Furuhielm i mer än ett tredjedels sekel varit i allt internationellt samarbete, särskilt rörande kvinnornas medborgarrätt och gemensamma angelägenheter. Devisen Follow me har hon i den mest ärorika mening kunnat göra till sin egen genom sin väckande och etldande ande och sin ledarebegåvning. På internationella kongresser allt ifrån rörelsens början, i spetsen för skaran från Finland eller i presidiet för ett världsförbund, högst, ståtlig, med sitt tidigt vita huvud, kraftfull i sin lugna värdighet och med en behänskad vältalighet, på vilket av världspräken det än gällde, har hon av pressen genast korats till the grand old lady. På kongressen i Berlin 1928 ansågo de tyska tidningarna sig gå ännu längre i hyllning då hon ficknades vid en gemenskap slammorder.

Sitt, trots allt internationalitet, så djupt älskade hemland, Finland, blev Annie Furuhielm en av de första kvinnorna i Lantdagen, när medborgarrätten där vunnits. Det invalt var mer än en partiframgång, det var erkännandet av en samhällsgränning av djup betydelse och stora mått.

Till denna epok av hennes liv hinner dock inte föreliggande minneskildring fram. Den börjar med den tavastländska färdregårdens Hongolas historia, som i tre hundra år varit i släktens ägo. Sedan går färdén till Sitka, i den ryska kolonin Alaska, där hennes fader var guvernör och livet där är en fullkomlig äventyrsroman. Så blir residensstaden Nikolaevsk. Den vackra lilla flickan har minnen från en värld och en tid då alla tjänarna voro f. d. straffångar och då kompanjen strömmade inom den ryska överklassen, då gästfriheten var obegränsad och passioner och dårskaper florerade i praktfull obundenhet. Guvernör Furuhielm själv var en allvarig arbets- och pliktänniska, modern god och omsorgsfull, men guvernörrens av gäster och be-

Annie Furuhielm som ung flicka.

folkning beundrade och bortsökta ungdomar växte dock upp ganska främmande för den västerländska civilisationens tvång. Sedan kommo instängda skolor i Dresden som den mest kännbara kontrast.

Annie Furuhielms uppfostran avslutas i Helsingfors med vad på den tiden gavs åt de s. k. högre klassernas döttrar. Hon längtar efter djupare insikt, efter fort-satta studier, men har icke då ännu kraft att slå sig lös ur de gängse konventionella hindren. Boken ger glimtar av den längtan, som rör sig innerst inne och som i senare år slog ut i så rik blom. Men allt detta tillhör den eller de kommande delar, som man förväntansfullt tror och hoppas på — det blir inte endast en sällsynt personlighets utvecklingshistoria, det blir också Finlands historia under stora och skickelsesdiga år, krigets grymhet och efterkrigsrens hårda hänsynslöshet.

Som barn hörde Annie det ordet ofta upprepas: "det enda som skänker lycka och verklig tillfredsställelse är det man lyckas göra för det allmänna". Men hon har kunnat att problemen bli allt svårare att lösa. Till fadernevar har hon fått det målsjuka grubbel förenat med en outhotlig optimism. Ett modernevar är "det hoppfulla hjärtat". Vid ett avgörande moment i hennes liv säger författarinnan om sig själv: "det finnes en hemlighetsfull odesbestäm stund, då en sak skall göras eller njutas. Något den födda levnadskonstnären instinktligt förstår. Till dessa börde inte jag. Boklörd skulle jag inte få bli, men i stället livlörd." Det kan också vara något värt."

De som fått glädjen möta Annie Furuhielm i arbete och i högtid kunna tillägga att hon lart av allt och av sitt liv gjort ett storverk.

Ellen Hagen.

Främmande religioner i läroböckerna.

Hos redaktionen av Tidevarvet annehles om plats för följande:

Man borde ju visserligen ha rätt att fördrja av våra teologiska läroböckerförfattare, att de vid behandlingen av de utomkristna religionerna i sina läroböcker för skolornomen framlägger dessa religioner på ett fullt objektivt och opartiskt sätt, även om man medgiver att det exklusiva livet för vår egen religion tyvärr till kan bli en hänsko i deras ärliga strävan att uppfylla denna soklara plikt. Med hänsyn till den allt rikare litteratur som behandlar de utomkristna religionerna och deras urkunder, tycker man att våra teologer borde sluta upp med att leka blindbök, då de gå att jämföra främmande religioners etik med vår egen religions, i synnerhet då frågeställningen är så enkel som i det exempel jag nu går att anföra.

Framför mig ligger "Lärobok i Kristendoms-kunskap för realskolan" av A. Klefbeck och H. Wikjmark. I läroboken ingår också en kortfattad redogörelse för främmande religioner, tydligen som ett led i den missionskunskap, som läroboken även synes vara avsedd att bibringa sina läsare. Åtskilligt skett i denna lärobok kunna anföras mot det sått varpå de båda författarna handskas med de utomkristna religionerna för att påvisa deras minder-värdighet gentemot kristendomen, men jag skall i detta sammanhang endast upptaga ett av författarnas påstående till skärskådning. Beträffande buddhismen säga författarna å sidan 20: "Kärleks-budet är negativt; du skall icke skada något levande!" På samma sätt skulle man med lika stort skäl kunna kalla kristendomens läro negativ, ty de flesta av de tio budorden börja med ordet: "Du skall icke...". Det är sant, att budet att icke dräpa, är ett kardinalbud inom buddhismen och ännat att tillämpas långt strängare än vad som anses lämpligt inom vår egen religion, men lika litet som Moses tio budord, vilka införlivats med kristendomen, utsäga hela kristendomens väsen, utan vi då också måste vända oss till stiftaren själv och hans uttalande, så måste vi också på samma sätt vända oss till Buddhas egna uttalanden för att få fram buddhismens verkliga väsen.

Vi skola då finna, att de buddhistiska evangelierna överflöda av de skönaste sedererger, vilka visa huru nära de stå Jesu förmaningar. "Den människa ensam är lycklig", säger Buddha, "som full av kärlek till allt som lever, i världen utövar dygd för att vara andra till hjälp." Och ett annat uttalande: "Må en människa övervinna vrede med kärlek, må hon övervinna det onda med det goda, må hon besegra den girige med givmildhet och lögnern med sanning. Ty hat uphör aldrig genom hat, utan hat uphör genom kärlek. Detta är en gammal lag." Dessa uttalanden motsvara till fullo bergspredikans grundsatser, och många fler liknande uttalanden skulle kunna anföras.

Jag vill till sist anføra vid en notida främstande historiker skriver, "att den buddhistiska sädligheiten är av en sådan höghet och inre enlighed, att den icke (kurs av undert) blivit överträffad och upphunnits endast av den kristna eti-

Sörmans Tea
uppbyggats av alla finsmakare.
Endast en-kvalitet.
Den bästa.
1/2 kg. blyförpackningar Kr. 4:—

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4
OCH HAMNGATAN 8
STOCKHOLM

Finns det frackar på Island.

Det händer inte så sällan, att vet-så äro de av samma kvaliteter och modeller som annorstäds, men isländskorna promenera även ute på gator och vägar i sällskapskor — ja, jag har i. o. m. sett en dam åka sparkstötting i silverbokadskor, men detta torde nog höra till sällsyntheterna!

Vad forsagnorna beträffar, så måste jag bedröva mina spörjare med att jag aldrig under de år jag bott här, kommit in i ett hus där man läst forsagnorna, men det hindrar ju inte, att man kanske läser dem efter det man lagt sig. I varje fall kan man ofta på barnens lekar se och höra, att de äro inspirerade av sagorna, och när männen inte tala politik, avhandla de gärna sagornas hjältar och citera med förkärlek alla de märkliga tänkespråk, som dessa för många hundra år sedan yttrat.

F. ö. torde man göra klokt i att tänka sig isländarnes liv ungefär som svensken: den välstuerade bod full, klar sig elegant, åter gott — men han kan inte välja mellan ett hundratal olika nöjen som t. ex. stockholmare, han har i lyckligaste fall 2 bios, en amatörteater och en konsert. Medelklassen får sannolikt knäna och spara, efter vad man vet om lönerna, men i varje fall gör sparsamheten inte märkhårt ut över kläderna. Är det inte likadant i Sverige? Arbetaren bor dåligt och dyrt om han inte är en av de 45 lyckliga, som kunnat köpa sig in i Statens utomordentligt goda arbetarbostäder — hundratal lägenheter i Reykjavik liggå längt under jordytan — här är lättigt och ofta arbetslös här också.

»Finns det verkligen frackar och smokningar även på Island? Är isländskorna klädda i silke också hemma på Island? Har man vanliga skor? Sitter man på kvällstid överallt i hemmet och läser de isländska sagorna?» — Jag vill nöja mig med att besvara dessa fyra oftast förekommande frågor:

På den första vill jag svara, att jag aldrig sett någon statistik över antalet smokningar och frackar, men om jag uppskattar dem till ett par tusen, torde jag ingalunda ha överdrivit. De kunna ävare sys inom landet av skickliga skräddare, men tyget är förstås utländskt. Jag vill tillägga, att till dessa kostymer höra, här som mångentid, lackskor, och vidare, att jag kommit på en seminaristefst här, där jag blott såg en enda yngling i icke lackskor.

Vad beträffar damernas kläddräkt så tror jag, att man sanningsenligt kan säga att isländskan kläder sig dyrt och elegant, och att silke är det vanligaste, dock vill jag undantaga äldre och en del medelålders allmogekvinnor, som t. o. m. stundom uppträda i hemvävda ylleförkläden till folkdräkten. Vad skodonen beträffar,

ken i kärleken som icke känner några inskränkningar och gränser, i den såsom kärlek till nästan framträdande viljan att giva sig ut för alla människor, även den ringaste, har den buddhistiska etiken sin medelpunkt och inre enhet. Den här därmed ansått ett högsta mål för människans enhet.

Att det buddhistiska kärleksbudet sålunda är positivt och icke endast negativt behöver sålunda icke råda någon tvekan om. Men då så är fallet, varför skall då detta viktiga faktum förnekas av författarna? Detta är frågan. Vore sig det skett av okunnighet eller ej är ett påpekande av saken fullt berättigt. Att behandlingen av de stora världsreligionerna och då i främsta rummet deras etik sker fullt opartiskt, är en ounegotlig fördran, som icke minst skolornomen målsman äga all rätt att kräva.

Georg Fornander.

Demonstrationen den 6 gjorde inte åsyftad verkan, och när stadfullmäktige sammanträdde den 9 utbröt allvariga oroligheter, som hade till följd att 20 polismän sårades och många arbetare. Den nye justitieministern har nu engagerat 15 nya fasta polismän och en reservkår på 60, varjämte alla skjutvapen och ammunition omhändertagits av polisen. Dessa anordningar ha väckt stark förbittring hos arbetarna, men staden och staten ha skaffat medel till nödhjälpsarbetena och då ingen sänkning av timlönerna blivit, är det relativt lugnt i huvudstaden.

Estrid Falberg-Brekkan.

V I S T Å T I L L T J Ä N S T

BAGERI
Pröva våra härliga Grahamskorpor och vårt goda Kaffebrod, specialitet Saffransbröd, samt våra goda ettores skorper.
Elsas Bageri
Dibelsgatan 15, Tel.: N. 154 31.
Filial: Malmkslindsgatan 41, Tel.: 153 05.

BOKBINDERI
ELLA WITT-NORDGREN
BOKBINDERI
Hantverkaregatan 44, I tr., Stockholm.
Kh. 87 31.
Rekommenderas för Biblioteks- & Privatband. Lektioner meddelas. Begår prospekt.

Schönfeldts Efters
Bosättningsaffär
Invald Bo Burealet i
9 Lilla Nygatan (Spårväghållplats: Kätkärrn) — Telefon N. 145 29
Rekommenderar sitt välsorterade lager av
GLAS, KERAMIK, PORSLIN och
BOSÄTTNINGARTIKLAR.

ERIS-TABLETTEN
Blomstervänner!
ERIS-TABLETTEN skär igen blomornas livslängd, kortstager fruktfullheten. Kompar så ut ställbar och blåd blått, friska och gröna.
Efters fruktstolar berösta följa man, till kränsarna och så nytt liv. Skodan av de omöttligaste blommar. Fåda stället för fruktstolar och palmor, där, insätt i ett rik pottergolv nr. 10792, och du fånga bosa Efters handlande och stinsen den ej erhåller en sått fröns.
RENE-FABRIKEN
Telefon 93 30 84 Stockholm Pilgatan 12

MASSAGE och SJUKGYMNASTIK
Massage och sjukgymnastik.
O. A. STRÖMBERG,
Ex. från Kjellerbets Institut.
Mästernsamlingsgatan 24, I tr., Stockholm.
Tel. 65 09.

MUSIKLEKTIONER
Piano,
Orgel- och Sånglektioner givas åt nybörjare och något försökna. Examinera lärarna. Upplands, 70. V. 392 49.

PENSIONAT
Pensionat Cosy.
Mästernsamlingsg. 9, 1½. Tel. N. 310 05.
Mästern, tveks rum med eller utan pens.
Varmt och kallt vatten i alla rum.

PUTSMEDEL
En rik Assessor använder
metallputsmedlet NICKOL
viktigt icke innehåller frätande ämnen
men åndösk gör alltid vitt, blankt
beräknas bosa alla förgiftningar.
Engros HERMANN DERLÉN A.-B.
STOCKHOLM Kungsgatan 3

REKLAMKONSTSKOLA
Utbildning
för reklamens yrken samt
MODETECKNING
erhålls förlitligt
REKLAMKONSTSKOLAN
Telefon: O. 35 60. Sibillegatan 3.

TENN
Linders Efters
Specialaffär i svenskt
TENN
SIBYLLEGATAN 29

Vad menas med en nationalscen?

(Forts. fr. sid. 1.)
med en intuitiv förkänsla av hur den
scenestiska framtiden skulle gestalta
sig. Han var femtio år före sin tid och
han blir inte upphunnen ännu på ett
fjrtio år. De stycken, som en dötida,
mindre fantasifull recensent fann ospel-
bara, vem vet om inte dessa verk just
är till för nutiden? Tor Hedbergs
»Mikaels», »Guld och gröna skogar»,
det bästa av vad många de hädangångna
dramatikerna skrivit, väntar på sin åter-
uppväckning — men märk väl — det är
Ordet som står där och långt efter ge-
när — inte regissörsömligheterna och
den roll en intelligent scenättare möj-
ligen har utsikt att spela.

En god ensemble kan mer än väl sättas sam- man — men på vissa villkor.

En sträng pensionering av medelmät-
terna vid de kungliga scenerna är abso-
lut nödvändig för den nuvarande eller
den kommande styrelsen att göra. Dra-
matiska Teatern har inte en enda bety-
dande manlig kraft av nutida mått. De
flesta herrarna äro slätstruckna, välta-
lande och amanuensprudentliga individer.
Inre kraft och ingenium saknas så gott
som hos alla.

Anders De Wahl gästspelar och likaså
herr Lars Hansson. De Wahl står flera
generations hjärta nära och även om
vi ibland sonna till och känna oss stötta
för pannan av teknikens mer eller mindre
grova medel, så älska vi dock honom för
hans gosselyne och för hans varma
hjärta. Herr Hanssons utveckling har
gått i den s. k. intellektuella riktningen,
vilket betyder att förståndet, tricken
m. m. få vikarier för hjärtat. Den otjänst
teatern gjort oss genom att
förmedla Ivan Hedqvist till en statistis-
gur, kunna vi inte känna någon tacksam-
het för. Hans tid har tyvärr varit —
låt honom dra sig anständigt tillbaka.
Vad han betytt är värt en sorgfri Ålder-
dom och en vördnadfull tystnad. Herr
Winnerstrand har på sistå åren kört
med i snart sagt alla pjäser, i alla ra-
dioprogram. Han har många meriter som
gör honom älskad och avhållen — men
han är inte mannen som kan göra alla
och har inte stämman som kan återge
allt. Han är begränsad och ofta telen-
vänd blir han tröttsam.

Vad finns det sedan kvar? Några verk-
ligt sprande talanger? Jag har ännu inte
sett några »nonpretenderer och med den
galtrig Dramatiska Teaterns utslags-
vande jury företar vid elevinprovningar
är framtidens behov av medelmått och

Läs Tidevarvet under 1933!

Det utkommer i 47 nummer
och kostar endast Kr. 6:—
för helår.

Prenumerera på närmaste
postkontor eller insänd
giften på postgiro 1544.

Devinez:

Kräkboet i fågelskrämman.

En trädgårdsmästare tog två slår,
slog ihop dem i kors och trädde en
avlagd kostym på detta primitiva skelett.
Sen tryckte han ner en bredbrättad filt-
hatt ovanpå trähuvudet, så att den kom
att vila mot skulderna och satte upp
denna sin avbild och ställföreträdare i
ett stort körsbärsträd.

Gjorde den något. År, någon nytta
gjorde den nog. Armarna som voro
längre än tvärsån, vinkade avväjande i
blåsten när kråkorna närmade sig, och
hatten ruckade bortfallt. Naturligtvis
studo de här ända, men med hårt kläp-
pande hjärta och kanske inte så många
som annars eller så fräckt. Så dömdo
åtminstone trädgårdsmästaren, och på
våren satte han upp sin skrämman igen,
eller kanske den fått sitta över vintern,
det gör förresten det samma.

Men vad hände nu när två då krä-
korna skulle bygga bo?

Jo, ett ungt kräkrar byggde i själva
fågelskrämman. Vårre än att bita hu-
vad av skam är att sätta bo i hans hatt,
men de gjorde det. De breda brättarna
blevo grunden, på vilket bygget vilade
och man kan lätt tänka sig vilken härlig
övernåing med slängkammare och barn-
kammare det blev av kullen med dess
djupa mittskär.

Trädgårdsmästaren märkte inte tillta-
get i tid. Inte förr än han skulle plocka
ned sin körsbärsträd och fann sig före-
kommen.

För min del tror jag inte på kråkors
navitet och i all synnerhet inte på att

undermåling rikligt betryggad. Ett
färdigt exempel på teaterns åtgärder i ett
slikt fall har jag varit i tillfälle att helt
nyligen studera på nära håll. En ung
man har för mig privat uppsett sina
prov — och det var med nägoting större
än läppad jag erfor att denne man ra-
tats. Jag har alltid hyst den tanken att
Dramatiska Teaterns ledning varit hjärt-
skrämd för begåvningar och efter detta
är jag mer än styrkt i mitt antagande.
Jag har den förfärliga vissheten.

Dramaten har stora till- gångar — utnyttja dem.

Hilda Borgström är kanske Sveriges
förnämsta aktris, står hon medtagen i
Dramatens bokförda tillgångar? Maria
Schildknecht, den verkliga tragediennen,
betrakts hon enbart som småskolelära-
ninna? Tora Teje är en allvärdig och
djupt betonad aktris och för god till att
tvingas att spela sådana strunt som t. ex.
Fru Nina i »Frams och Fru Celia i »Fru
Celias moral» och »Fröken». När man
upplevat den strålande gestaltning som
fru Teje presterade i Bernhards »En själ
i nöd» då är man inte längre tveksam
om arten av hennes begåvning, men ock-
så säker om hennes begränsning. Hon
är en stor tillgång om hon användes rätt.

Damsidan är betydligt överlägsen herr-
sidan. Men en sådan storfing och folk-
kär personlighet som Gerda Lundqvist
tillåtes att vara utanför marorna. Det
är helt enkelt brottligt att veta henne
inom räckhåll, men ändå utestängd från
sin rätta plats medelst ett stängsel av
taggtråd, som dumheten, respektlösheten
och flabbisen rest runt Dramatens alla
ingångar. Harriet Bosse har varit med
om att kasta en oförgämlig glans över en
av de vackraste perioderna i vårt teater-
liv — finns det ingen användning för
hennes? Och Manda Björling och August
Falck, de enda människor i Sverige som
verkligt viga sitt liv åt ett kall — näm-
ligen ett levandegörande av Strindbergs
verk! Nådevärderna dugga på ny-
kläckta isländska skådespelerskor och

dessa kråkor voro dumma. Jag tror att
de voro medvetna om det provokanta i
sitt tilltag och att just detta roade dem.
Någoting hade hänt sedan förra som-
maren; den kollektiva kråkfejden hade
företagit en omvärdering av fågelskräm-
man, kommit underfund med trädgård-
mästarens jättebluff och meddelade nu
honom detta på det mest tydliga sätt de
kunde. Att svaret blev så kvickt, berode
på deras djupa och hemlighetsfulla
begåvning för ironi! Utan ironi kan man
inte skrätta åt den som skrämmer en med
fågelskrämmer och förföljer en med gift
och gevär. Därmed var inte den stora
striden mellan trädgårdsmästaren och
kråkorna avgjord, striden om bären i trä-
den och säden på skern. Lika litet som
striden mellan människan och ödet vore
avgjord, om människans kunde lära av
kråkorna så mycket som att överninna
skräcken för den allra enklaste fågel-
skrämmen i livets blommande och bä-
rande träd, så långt som till att bygga
bo i dess hatt.

När jag på nyårsdagen slog mig ner
för att skriva mitt lilla kåseri till Tide-
varvets första nummer på detta nya,
liksom udda år, så föll mig inte något
bättre, något roligare eller visare in, ty-
värr, än historien om kråkorna och fågel-
skrämmen.

Det är inte mycket i den utom ett
skritt, en gest, en charmant gest och en
fläkt av heroism.

Devinez.

andra gasterande artister, litteris att bä-
ras i blått band på högt bröst, men
dessa Strindbergs pionjärer behandlas
som om de inte existerade. Varför inte
inränga dem med Dramatens artister
och genom dem ge spridning åt den
strindbergstradition som bevisligen finns?

Inga Tidblads deltagande i »Broad-
ways» och »Gröna Hissen» och även i
andra, mera krävande pjäser, på Vasate-
atern och sedan ett fluxfullt inlägg i
ensemblen vid Nybroplan, talar inte för
en sund artistisk ekonomi. Förfar göres
det ingen ansträngning att få Sture
Baude till Dramaten? Är han inte aman-
uensliknande nog — kunde han inte då
få betraktas som byråchef?

Äck ja, det finnes hundradtals fall,
både bland de arbetslösa artisterna i
Stockholm och i landsorten, kärnan till en
god ensemble kunde mer än väl sättas
sammans — men för att genomföra detta
fordras det en man som kan se stort på
tingen.

Vi ha råd med en klokt understödd statlig tal- scen.

Vi behöva i större utsträckning en
konstnärlig revision, ja, i många fall en
artistisk censur. Vår nationella konst
vara eller icke vara får inte utläsas i
siffror. Vi, som årligen av skattemedel
få ersätta kommunala försörjningsringar
och underlev, ha mer än väl råd att hålla oss
med en klokt understödd statlig talscen
och likaledes en sångscen. — Det finnes
många slugs ekonomiska riktlinjer och
Staten själv är i mitt tycke mest att före-
bada, som utan att fordra något i gen-
gåld, med rund hand detat ut sina un-
derstödd och lotterimedel. Så länge inget-
ing annat åsatts än att debet och kredit
yttligt sett skulle förete en bokhållerien-
lig uppställning, har Staten själv i eget
hög måstärjt givit sin Kungliga Dra-
matiska Teater dödsstöten. Det är orätt-
vist att först i år komma med krav, törn-

Om skolans inre arbete.

(Forts. fr. sid. 1.)
per om. Kan den vägen hållas och hål-
las levande (bättre än vad universiteten
kunnat det!) då är udden bruten av exa-
mens livsfientlighet och den kanske i stäl-
let kan bli positivt stimulerande.

Samma vilja att komma till livs det
negativa föllinnandet spåras i sakkunni-
ges misstro mot skrivningarnas vittnes-
börd, såsom de hittills använts som prov-
skrivningar och examensskrivningar, där
man letat upp boken och summerat des-
sa till varningar, underbetyg och fallan-
de dom i examen. Sakkunniga ha också
härvidlag dragit den yttersta och vikti-
gaste konsekvensen, den som gäller exa-
men, i det att de förmenat skrivningarna,
med undantag för svensk skrivning, att
få sitt eget betyg på examensbetyget.
Detta måste tydligen innebära att ett
fällande enbart på en skrivning ej vidare
skulle kunna ske. Insikten i ett ämne
skulle bedömas som en helhet med de
positiva resultaten trämst som utslagsgi-
vande.

Som andra värdefulla uppslag i detta
betänkande må nämnas att tillvalsrätten
av icke obligatoriska ämnen skulle få ske
endast i vissa kombinationer, så att de
olika ämnena kunna stödja och berika
varandra, samt att stor fröhet beträffande
kursernas planering skäl lämnas till ve-
derbröande lärare och till en skolas äm-
neskonferens.

Inför en sådan stadga för skolans inre
arbete, som detta förslag är avsett ge
upphov åt och som verkligen syftar till
att göra arbetet positivt och av inre och för-
blivande värde, får man en stark och när-
mast ångslande känsla att det gäller om
en sådan stadga kan bli så inspirerande
att detta tränger igenom tryckta pa-
rafer och de gula pärmarna in i lärar-
nas hjärta och fantasi. Det låter sig
spörjas i någon mån när förslaget kom-
mer ut i tryck, och än mer sedan, om det
kommer ut i livets. Dock gäller kanske
mest en annan sak: att rektorer och lä-
rarkollegier i ständigt samarbete och
ständig förnyelse går in för det samma:
att arbetet i skolan, och lika obönhörligt
även i den skola, som avslutas med nå-
got som kan kallas examen, blir positivt
och av inre, förblivande värde.

roseförsvningen blir inte bättre därför
att det brytska tillväggångsättet bringat
teaterfrågan i en den slöppiga bana där
den nu befinner sig.

»VAD MENAS MED EN NATIONAL-
SCEN?» Frågan har satt sig, i väntan
på svar. Herrar revisorer och riksdags-
män, innan ni utdela nästa års understöd,
håll ett sammanträde, diktera edra vill-
kor — fogra att så och så många stycken
av döda författare bli uppförda — så
och så många av nu levande och ett visst
antal av grannlärernas pjäser. Bygg
upp en äganderättskänsla, en närbesläkt-
ad ålning till Nationalismen åt oss. Gör
oss stolta över oss själva och si, utan
knot skola vi betala.

Sven Stål.

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10—12.

EXPEDITION:
Telefon N. 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—
e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25,
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Råd och Rön

ANTIKVITETER

ANTIKBODEN

MASTERSAMUELSGATAN 12
Tel. 192 27
ANTIKVITETER, KONSTSAKER.

ANTIKVARIAT

G. RÖNNEL

Internationellt Antikvariat.
In- och utländsk speciallitteratur.
Kataloger på begäran.
Sibyllagatan 19 (nvid Ostermalmsg.)
Tel. O. 401 63.

GLASMASTERI

Jilborns Glasmästari & Ramaffar

Kammaregatan 27, Stockholm.
Tel. 61 62, (10) 61 62. Efter affärstid:
Tel. Vasa 155 45.
Utför alla slag av
Glasmästari, inramningar, speglar, omfö-
ryllningar.
Reellt och billigt arbete garanteras!

GRAMMOFONSKIVOR

Harmoni i hemmet . . .

Man tar inte om harmoni i hemmet.
Enklaste sättet att nå det målet är givet-
vis — att köpa hemnets grammofoon-
plattor hos Harmoni.
Största sortering. Alla nyheter. Lyssna
utan köptvång i våra bekämda spelhytter.
HARMONI — Birger Jarisgatan 1
Ny regim! Tel. (1) 132 80.

KORGMÖBLER

Kvalitetsutförda Korgmöbler

köper Ni absolut fördelaktigast
direkt från tillverkaren.
KORGMÖBELFABRIKEN
Enskede. Tel. Enskede 20 13

PLATSBYTESFORMEDLING

Förmedlingsbyrå för platsbyte

A. SUTTHOFF.
Karlaplan 1, n. b. Tel. Öst. (6) 283 37.
Öppen: alla vardagar (utom Måndagar)
½ 12—½ 6. Lördagar till ½ 5.

PÅLSATELJEN

PÅLSATELJÉ

N. G. MÖRK
Folkungagatan 49
(Och över Eke Gåtgatan
mot Eke Gåtgatan)
Tel. Sö. 48 84 (40) 84.
Beställningar och re-
parationer utföras
till ytterligare priser.
Förstklassigt arbete
garanteras.

KEMIKALIEAFFÄR

Siri Nilssons

KEMIKALIE- & TEKN. AFFÄR
SKEPPARGATAN 74
Tel. 749 02.
Varor hemsendas.

TRIKÅAFFÄR

Étt parti utgående mönster och
storlekar i

Barnjumpers

realiseras billigt i
AKERMANS TRIKÅAFFÄR
Tel. V. (3) 130 93. S:t Erikplan 17

Stockholm 1933
Zetterlund & Thelander Boktryckeri-A.-B.